

PÄÄKIRJOITUS

TUTKIJA JA AKTIVISMI – TUTKIMUS YHTEISKUNTA JA MAAILMAA MUUTTAMASSA

TUTKIJAN TEHTÄVÄ on auttaa ymmärtämään maailmaa. Tutkimuksen avulla saadaan pitävämpi ote elämästä. Mutta tutkimus avaa myös ikkunoita uusiin mahdollisiin tulevaisuuksiin. Kansalaiset, päättäjät ja globaali tiedeyhteisö tarvitsevat tieteellistä tietoa omien ajatustensa virittäjäksi, vahvistajaksi ja haastajaksi.

Aktivismin teemanumeroa ideoidessa kysimme, miten tutkijana toimiminen ja yhteiskunnallisiin oloihin vaikuttaminen ovat sovitettavissa yhteen. Millaisia rooliristiriitoja syntyy, kun tutkijan työ suuntautuu akateemisten yhteisöjen ulkopuolelle – ja alkaa aktiivisesti muokata yhteisöjä, joissa tutkija elämänsä elää?

TUTKIMUKSEN EROTTAMINEN muusta elämästä on väkinäistä. Tutkimusta tehdessään tutkijalle saattaa paljastua jokin epäkohta tai hälyttävä ennusmerkki. Hän voi havaita jotakin sellaista, mikä kääntyy hyvää tulevaisuutta vastaan. Uusi tutkimustulos kenties vaatii viestimään, että käynnissä oleva kehityskulku pitää pysäyttää tai jopa kääntää toiseen suuntaan. Tällaisessa tilanteessa tutkija joutuu pohtimaan omaa rooliaan yhteiskunnassa.

Jokainen teko tai tekemättä jättäminen on kannanotto jonkinlaisen maailman puolesta. Jokainen tutkijan valinta on arvovalinta – aina tutkimuskoh-

teen päättämisestä sen raportoimiseen ja vaikutusten seuraamiseen. Olisi naiivia väittää, että tutkija pystyisi tarkastelemaan tutkimuskohdettaan ulkopuolisena, tuntematta tunteita tai käymättä vuoropuhelua omien kokemustensa ja maailmankuvansa kanssa.

Tutkija asettuu väistämättä suhteeseen tutkimuskohteensa ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tutkijoiden toivotaan löytävän ratkaisuja mitä erilaisimpiin ongelmiin, sillä tutkimusta tehdään yhteiskuntaa ja ihmiskuntaa varten. Herääminen planeetan kokoiseen keskinäisriippuvuuteen on laajentanut vastuun koko elonkehään. Pohjimmiltaan tutkijuus ja aktivismi eivät ole kovin kaukana toisistaan.

TUTKIMUS VAIKUTTAA vain, jos siitä kerrotaan. Yliopistot odottavat tutkijoiltaan medianäkyvyyttä. Tutkijat ovat tottuneet osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun, mutta aktiivisesti kantaa ottava rooli voi olla vieras ja pelottava. Silti moni tutkija astuu ulos laboratorion tai kirjoituspöytänsä äärestä kansalaistoiminnan kentille.

Voiko tutkija edes jättää tarttumatta eriarvoisuuden kysymyksiin tai olla välittämättä ilmastokriisin tuottamista dystooppisista näkymistä, jotka varjostavat koko ihmiskuntaa? Entä mitä lopulta on aktivismi, muotoutuuhan se aina uudelleen ajassa ja paikassa?

JOKAINEN TEKO TAI TEKEMÄTTÄ JÄTTÄMINEN ON KANNANOTTO JONKINLAISEN MAAILMAN PUOLESTA.

Onko jokainen tutkija pohjimmiltaan aktivisti, jos toivo oman tutkimuksensa muuttavan maailmaa?

AKTIVISMIN TEEMANUMERO tarkastelee näitä kysymyksiä muun muassa taidelähtöisen tutkimuksen näkökulmasta. Kun taide ja tiede kohtaavat, avautuu uusia väyliä niin tutkittavien toimijuuden vahvistamiselle kuin tutkijan tavalle raportoida tutkimuksestaan. Taidelähtöisiin menetelmiin kuuluva luovuus voi haastaa totuttuja tieteen konventioita. Nämä menetelmät tuovat kaivattua toisin näkemistä aikuiskasvatuksen moninaisille kentille.

Ja kuinka moninaisia aktivismin kentät ja muodot ovatkaan: aktivistin voi tavata niin kuorosta kuin viljelypalstalta. Tutkijalle kansalaistoiminta on loputtoman rikas tutkimuskohde, aineistojen lähde ja usein myös uusien näkökulmien tarjoaja. Tutkittavaa riittää pitäjääktivisistä globaaleihin liikkeisiin, eriarvoisuuden kysymyksistä lajikatoon – metodologista rikkautta unohtamatta.

TUTKIJAN TYÖHÖN kuuluu olla mukana yhteiskunnallisessa toiminnassa, tavalla tai toisella. Aikuiskasvatustieteen asiantuntijoille tämä on ennen kaikkea mahdollisuus: yhdessä toisten tutkijoiden ja tutkittavien kanssa haetaan suuntaviittoja kohti parempaa tulevaisuutta.

Teemanumeron tiedeartikkelit ja näkökulmatekstit osoittavat, että aktivismi monissa muodoissaan on tullut jäädäkseen aikuiskasvatustieteelliseen keskusteluun. Monimutkaistuvassa maailmassa, planetaaristen kriisien aikakaudella tarvitaan tutkimusta, joka tarkastelee aktivismeja, aktivisteja ja kansalaistoimintaa. Tarvitsemme toimijoita, aikuiskasvatustieteen tekijöitä, jotka uskaltavat astua esiin ja muuttaa maailmaa niin tieteen kuin aktivismin keinoin.

Erja Laakkonen & Arto O. Salonen